

ת"פ 53985/05/23 - מדינת ישראל נגד פלוני

בית משפט השלום באילת

ת"פ 53985-05-23 מדינת ישראל נ' פלוני (עציר)

כבוד השופט גיל אדלמן	בפני
מדינת ישראל	מאשימה
פלוני (עציר)	נגד
	נאשם

החלטה

1. לפניי בקשה להורות, בטרם טיעונים לעונש, על שחרורו של הנאשם לחלופת מעצר במסגרת קהילה טיפולית "צעדים" - קריית שלמה, שם עתיד הנאשם לעבור טיפול משולב בתחום התמכרות לסמים מסוכנים, וכן טיפול נפשי ובהמשך, טיפול בתחום האלימות.

2. במסגרת הסדר דיוני שנרקם בין הצדדים בעקבות הליך גישור, הודה הנאשם בעובדות כתב אישום מתוקן, המייחס לו עבירות אלימות ואיומים במספר הזדמנויות כלפי המתלוננת, אשתו, וכן עבירות היזק לרכוש. הנאשם הורשע בעבירות תקיפה הגורמת חבלה של ממש - בן זוג לפי סעיף 382(ג) לחוק העונשין, תשל"ז - 1977 (להלן: חוק העונשין) (2 עבירות), היזק לרכוש במזיד (2 עבירות) לפי סעיף 452 לחוק העונשין, איומים לפי סעיף 192 לחוק העונשין ותקיפה סתם - בן זוג, לפי סעיף 382(ב) לחוק העונשין. כתב האישום מתאר מסכת של מספר אירועי אלימות כלפי המתלוננת שהתרחשו בין השנים 2021 ועד 2023, כאשר שיאה בעבירות שהתרחשו במועד 16.5.2023 אז איים הנאשם על המתלוננת באופן חמור, ואף תקף אותה וגרם לה לחבלות וכן גרם לחבלות ברכוש.

3. במסגרת ההסדר אליו הגיעו הצדדים הצהירה המאשימה: "בשלב זה, נוכח המסוכנות הרבה שעולה מהנאשם כמתואר בתסקיר, עמדתנו היא כי אין לשחרר את הנאשם ממעצר לכל חלופה שהיא. יחד עם זאת, לא נתנגד לבקשת שירות המבחן מבלי להיות כפוף להמלצותיו."

בנסיבות אלה הורה בית המשפט (כב' השופט ברגר) על הגשת תסקיר מטעם שירות המבחן אשר יבחן שילובו של הנאשם בטיפול בקהילה טיפולית, במסגרת חלופת מעצר.

4. הדיון בעניינו של הנאשם נדחה מעת לעת במהלך פגרת הקיץ, בין היתר על מנת לאפשר לשירות המבחן לגבש את המלצותיו הסופיות.

5. ביום 24.7.2023 הוגש תסקיר מפורט ומקיף אשר סקר את רקעו האישי והמשפחתי המורכב של הנאשם. התסקיר עמד על שימושו של הנאשם בסמים מגיל צעיר מתוך ניסיון "לשכך מכאוביו האישיים". קצינת המבחן עמדה על המוטיבציה שגילה הנאשם ושאפתו לעבור הליך טיפולי - שיקומי אינטנסיבי וממושך בשים לב למצבו הנפשי, התמכרותו לסמים והדינמיקה המורכבת ביחסיו עם המתלוננת. יחד עם זאת פרטה קצינת המבחן כי קיים סיכון גבוה מאד להישנות עבירות אלימות במשפחה, וכי בכדי לתת מענה לאותה מסוכנת "נדרשת התערבות טיפולית משמעותית ורב תחומית בתחום הנפש, ההתמכרות והאלימות". משכך, ובשים לב להערכה כי בהעדר טיפול מתאים יותר הסיכון בעינו ואף יגבר, ולאור התגייסותו של הנאשם ומחויבותו להשתלב בטיפול המוצע, המליץ שירות המבחן כי בית המשפט יאפשר את המשך בחינת התאמתו של הנאשם לטיפול בקהילה הטיפולית "קריית שלמה", המתמחה בטיפול בתחלואה כפולה והמשלבת טיפול במצבים בריאותיים ונפשיים מורכבים לצד טיפול בהתמכרויות.

6. בתסקיר שירות המבחן שהוגש בהמשך, ביום 10.8.2023, צוין כי לאחר מחשבה וגיבוש אושרה קליטתו של הנאשם לטיפול על ידי גורמי הטיפול בקהילה הטיפולית. כן נבחנה אמו של הנאשם על ידי קצינת המבחן, ונמצאה מתאימה לשמש גורם פיקוח במסגרת חלופה מגבה.

לאור זאת המליץ שירות המבחן על שחרורו של הנאשם לטובת טיפול בקהילת "צעדים" - קריית שלמה.

7. ביום 10.9.2023 טענו הצדדים בפני. ב"כ הנאשם הדגישה את נטילת האחריות של הנאשם על מעשיו והודייתו בהזדמנות מוקדמת בעובדות כתב האישום המתוקן. ההגנה עמדה על רצונו של הנאשם מזה חודשים רבים להשתלב בהליך שיקומי טיפולי מתוך מודעותו לצורך בטיפול שכזה. הסנגורית הדגישה את נסיבות חייו המורכבות של הנאשם וכן את העובדה כי במהלך שהייתו במעצר חווה אלימות מצד עצורים אחרים ואף אושפז בבית החולים עקב כך. הסנגורית עתרה להיעתר להמלצות שירות המבחן בציינה כי יש בשיקומו גם כדי לתרום לאינטרס הציבורי.

8. ב"כ המאשימה הדגיש כי המאשימה אמנם לא התנגדה לקבלת תסקיר בעניינו של הנאשם, אשר יבחן אפשרות שילובו בקהילה טיפולית, אולם הדגישה כי עמדתה היא כי יש לטעון לעונש ולגזור את דינו של הנאשם. התובע עמד על המסוכנת הגבוהה כלפי המתלוננת מצד הנאשם, כפי שבאה לידי ביטוי בתסקירי שירות המבחן. עוד התייחס ב"כ המאשימה לעמדת המתלוננת אשר באה לידי ביטוי בתסקיר מיום 24.7.2023 אשר לשיטתו "מראה סימנים בדיוק אחד לאחד של סינדרום האישה המוכה". נוכח עתירת המאשימה למאסר ממושך, ובהינתן העובדה כי במסגרת חלופת מעצר לא ניתן להבטיח במאת האחוזים את בטחונה של המתלוננת וילדיה, עתרה כאמור המאשימה כי את הטיפול אותו מבקש הנאשם לעבור יוכל לעשותו "במסגרת העונש, במסגרת כותלי בית הסוהר גם שם יש טיפול...". לפיכך, בקשה המאשימה כי בית המשפט יקבע מועד לטיעונים לעונש ובהמשך יגזור את דינו של הנאשם.

דיון והכרעה

9. אין מחלוקת, כי העבירות בהן הורשע הנאשם, אף לאחר תיקון כתב האישום, הן חמורות ומטרידות; ההתנהלות המתוארת בכתב האישום בהחלט מלמדת על מסוכנות כלפי המתלוננת. אותה מסוכנות אף מקבלת משנה תוקף

כפי שבאה לידי ביטוי בהערכת שירות המבחן. עם זאת, קצינת המבחן סברה כי דווקא ההליך הטיפולי ארוך הטווח שהוצע לנאשם, במסגרת קהילה טיפולית המתמחה בטיפול בתחלואה כפולה, יש בו בכדי לתת מענה לסיכון המתואר.

10. הנאשם הודה בהזדמנות מוקדמת בכתב האישום המתוקן כשבקשה אחת בפיו, והיא מתן הזדמנות לשלבו בהליך טיפולי שיקומי, בטרם גזירת עונשו. בשוקלי את בקשת הנאשם, הנתמכת בהמלצת שירות המבחן אל מול המסוכנות הנשקפת מפניו, נדרשתי לבחון את קיומם של תנאי הלכת סוויסה (בש"פ 1981/11 **מדינת ישראל נ' סוויסה** (21.3.2011)), וזאת בשים לקביעת בית המשפט העליון במסגרת בש"פ 1878/23 **אברהם נ' מדינת ישראל** (20.3.2023), כי "ניתן וראוי לנצל את שלב המעצר לצורך קידום הליכי שיקום, וזאת גם כשמדובר בעבירות חמורות ובעבריינים בעלי עבר פלילי מכביד. ניצול תקופת המעצר לצורך הליך שיקומי ראוי ורצויה לא רק מבחינת הנאשם, המבקש לצאת ממעגל העבריינות ולזכות בהקלה בעונש, **אלא גם מבחינת האינטרס הציבורי, אשר בראש מעיניו החזרת עבריינים למוטב ושילובם בחברה הנורמטיבית, ומבחינת בני משפחתו וחוג מכריו, המעוניינים בקשר תקין ונורמטיבי עמו**".

11. אשר לתנאי הראשון, האם הנאשם החל הליכי שיקום, או הביע רצון להתחיל בטיפול עובר למעצרו, נראה כי התשובה לכך חיובית; בתסקיר מיום 24.7.2023 עלה כי בחודש דצמבר 2022, פנה הנאשם מיוזמתו לבית חולים ושם (בהמשך להמלצת פסיכיאטר) הופנה ליחידה לטיפול בהתמכרויות באילת; הנאשם יצר קשר עם המסגרת הטיפולית, אולם לא השלים את הבדיקות הרפואיות הנדרשות.

כידוע, התנאי הראשון בהלכת סוויסה הוגמש לא פעם על ידי הפסיקה ובסופו של דבר נבחנת כנותו של נאשם ללכת בדרך טיפולית שלא על מנת לחמוק ממעצר.

בעניין זה אפנה לבש"פ 4919/18 **ברוקס נ' מדינת ישראל** (16.7.2018) שם למשל נקבע כי שהייתו של נאשם תקופה ארוכה במעצר, כאשר ההתרשמות המקצועית נוטה לראותו בשל להליך של גמילה, היא כשלעצמה עומדת בתנאי הראשון של הלכת סוויסה. בעניינינו, הנאשם עצור מזה 4 חודשים, וביטא מתחילתו של ההליך נזקקות גבוהה לטיפול רב תחומי, וכן מוטיבציה לשילוב בקהילה טיפולית.

12. אשר לתנאי השני, האם קיימת הסתברות גבוהה כי הליך השיקום יצליח; לכך לא נתנה תשובה חד משמעית בתסקירי שירות המבחן, מלבד ציון העובדה כי הנאשם כאמור מגלה נזקקות ומוטיבציה לטיפול. בתסקיר אף נאמר כי בהעדר טיפול עלולה המסוכנות מצידו של הנאשם להיוותר בעינה ואף לגבור.

לעניין זה מצאתי להפנות לדברי כב' השופט כשר, במסגרת בש"פ 6494/23 **קדוש נ' מדינת ישראל** (1.9.2023) (להלן: עניין קדוש):

"לגבי התנאי שעניינו בסיכויי הצלחת הטיפול - אכן, לא ניתן למצוא בתסקירי שירות המבחן אמירה מפורשת לפיה

הערכת שירות המבחן הינה שסיכויי הצלחת הטיפול הינם טובים. יחד עם זאת, לדעתי, כך עולה בברור מהתסקירים: שירות המבחן מציין את המוטיבציה של העורר להשתלב בטיפול ואת התמיכה המשפחתית שהינו צפוי לקבל, כך ש-"קיימים גורמי תמיכה חיצוניים וכוחות פנימיים שיסייעו[ו] לו [לעורר - יכ'] לצלוח הליך זה" (תסקיר מיום 20.8.2023). שירות המבחן גם מפנה לכך שזוהי הערכתם של גורמי הטיפול בשב"ס וכן של הגורמים הרלבנטיים בקהילה הטיפולית. לאחר ועל בסיס כל אלו המליץ שירות המבחן להורות של שחרורו של העורר לחלופה הטיפולית המוצעת. **להשקפתי, האמור לעיל ממלא את התנאי שעניינו סיכויי הצלחה של הטיפול. עוד מקבל אני את טענת העורר כי התייחסותו של שירות המבחן לאפשרות שהעורר יפלט מהטיפול אינה מעידה על ספקות לגבי הצלחת הטיפול אלא נועדה לענות על היבט הנדרש על פי הפסיקה (וההתייחסות אליו תינתן להלן).**"

בעניינינו, מצאתי כי האמור בתסקירי שירות המבחן החוזרים ועומדים על המלצתם להורות על שחרורו של הנאשם, למסגרת הטיפולית המותאמת לצרכיו הספציפיים, בצירוף נזקקותו לטיפול, והמוטיבציה אותה מגלה לאורך זמן, מלמדים על כך כי קיימים סיכויים טובים להצלחת הטיפול.

13. אשר לתנאי הבוחן האם יש בהליך הגמילה כדי לתת מענה הולם למסוכנת הנשקפת מן הנאשם, אודה כי התלבטתי לא מעט בעניין זה, ובסופו של דבר הגעתי למסקנה כי התשובה לכך הינה חיובית.

כאמור, תסקירי שירות המבחן מלמדים על מסוכנות גבוהה מאד להישנות עבירות אלימות במשפחה. בצד קביעה זו, ציין שירות המבחן כי את אותה מסוכנות ניתן לאיין או להפחית באמצעות הטיפול המוצע בקהילה, קרי טיפול משמעותי רב תחומי בתחום הנפש ההתמכרות והאלימות. הדילמה במקרה זה היא אם נכון לאפשר לנאשם להתחיל בטיפול במסגרת חלופת מעצר, בשים לב למסוכנות הנשקפת ממנו, או שמא יש לקבוע כי הנאשם יוותר במעצר ויוכל אם יחפוץ בכך, להשתלב בטיפול במסגרת כלאו בהמשך ולאחר מתן גזר דין.

אכן, חלופת המעצר המוצעת אינה יכולה לשלול לחלוטין את מסוכנותו של הנאשם, אך שוכנעתי כי במקרה זה יש בה בהחלט כדי להקלותה; ראשית מדובר בחלופה מוסדית מוכרת המתמחה בטיפול בתחלואה כפולה. בנוסף, יש ליתן משקל למרחק הגיאוגרפי המשמעותי בין החלופה המוצעת, המצויה בשרון, לבין מקום מגורי המתלוננת באילת. כך גם לגבי החלופה המגבה, אמו של הנאשם, המתגוררת ביבנה. אמו של הנאשם התייצבה לדיון בפני והיא אף נחקרה על ידי ב"כ המאשימה. המפקחת הותירה רושם חיובי ואף אני סברתי, כפי שסברה קצינת המבחן, כי תוכל למלא תפקידה כחלופה מגבה.

אשר לעובדה כי אין מדובר בחלופה הרמטית, או כדברי ב"כ המאשימה, כי לא ניתן להבטיח באותה ודאות את בטחונה של המתלוננת וילדיה, כפי שניתן להבטיח בעת שהנאשם שוהה במעצר, מצאתי להפנות שוב לדברי כב' השופט כשר במסגרת עניין קדוש:

"אזכיר כי התנאי, כפי שנקבע בהלכת סויסה, אינו לאיין מוחלט של עילת המעצר אלא גם להקהייתה. יתר על כן, **הלכת סויסה לא נפסקה (ויושמה מאז בפסיקתם של בתי המשפט, לרבות בית משפט זה), בחלל ריק תאורטי אלא לגבי מוסדות הגמילה הסגורים בישראל, כפי שהם. בנסיבות אלו לא ניתן לפסוק שהעובדה שאין מדובר בחלופה "הרמטית" משמעה אי קיום התנאי השלישי שנקבע בהלכת סויסה, שכן**

קביעה שכזו כמוה כחתיירה תחת ההלכה הפסוקה עצמה."

14. לא התעלמתי מן העובדה כי בקשת נאשם להליך שיקומי לא תצדיק בכל מקרה שחרור לחלופת מעצר, ואף ניתן לומר כי שחרור נאשם לקהילה בשלב המעצר ובטרם השיקולים לעונש הינו החריג כפי שהורה בית המשפט העליון לאחרונה במסגרת בש"פ 5784/23 עזרא נ' מדינת ישראל (6.9.2023):

"הניסיון מלמד שפעמים רבות בית הכלא עשוי להיות מוסד משקם. תקופת הכלא, שאין ספק שהיא קשה ומאתגרת, יכולה להוות נדבך נוסף, צעד משמעותי, בדרכו של העבריין לשיקום ולחזרה לחיק החברה. ההתמודדות עם האתגרים הרבים שהכלא מזמן, ועמידה בהם, הריהי חלק משמעותי מהליך השיקום; אין קיצורי דרך. התמדה ודבקות ברצון לחזור למוטב, שיתוף פעולה עם המסגרות הטיפוליות הפועלות במסגרת הכלא, מחזקת מאוד את מסוגלותו של עבריין לשוב לחיק החברה, ולהתמודד עם האתגרים הרבים שעוד נכוונו לו; עלינו להכיר בכך, כי לעיתים 'כליאתו היא שיקומו'."

עם זאת, בעניינו של עזרא הנ"ל, דובר במי שהורשע בעבירות של חבלה בכוונה מחמירה; ירי מנשק חם ונשיאת נשק - עבירות המגלות סיכון ממשי כלפי הציבור. בנוסף, נקבע כי אותו עזרא לא עמד בתנאי הלכת סוויסה, והתנהלותו הדיונית כפי שפורטה בהחלטת בית המשפט העליון לימדה כי "יש בה כדי לסדוק את האדן המרכזי שעליו משעין העורר את בקשתו - נטילת האחריות על מעשיו החמורים, החרטה שבלבו והליכי השיקום שבהם החל."

בשונה מעניינו של עזרא, מסוכנותו של הנאשם שבפניי היא בעיקר כלפי המתלוננת, ובהינתן המרחק הגיאוגרפי המשמעותי, ניתן להקהותה ולצמצמה משמעותית באמצעות החלופה המוצעת.

15. לפיכך ובשים לב להבהרת שירות המבחן אשר התקבלה לאחרונה וממנה עולה כי הנאשם יוכל להיקלט במסגרת הקהילה ביום 20.9.2023 עד השעה 11:00 אני מורה כדלקמן:

א. הנאשם ישוחרר במסגרת חלופת מעצר לקהילה הטיפולית "צעדים" - קריית שלמה ביום 20.9.23 ויועבר לקהילה באותו היום עד השעה 11:00 "מדלת לדלת" באמצעות שב"ס.

ב. הנאשם ישהה בקהילה הטיפולית על פי תנאי המקום, וישמע להוראות המטפלים בכל עת. יובהר לנאשם כי סטייה מהוראה זו די בה בכדי לשקול מחדש את עניינו ואף להורות על מעצרו. גורמי הקהילה ידווחו מיידית למשטרה אם יעזוב הנאשם שלא על דעתם את תחומי הקהילה.

ג. במידה והנאשם יצא לחופשה כחלק מתנאי הטיפול, ישהה בתנאי מעצר בית מלא, בבית אמו, הגב' תמי בוסקילה, בכתובת שדרות דואני 17/14 ביבנה.

ד. יובהר כי במידה והנאשם יפסיק את הטיפול מכל סיבה שהיא, או יוחלט על ידי גורמי הקהילה להפסיק את הטיפול, עליו להסגיר עצמו לתחנת המשטרה הקרובה.

ה. נאסר על הנאשם ליצור כל קשר עם המתלוננת בין אם מדובר בקשר ישיר או עקיף, בדרך של שיחת טלפון או בכל אמצעי אחר, לרבות הודעות ומסרונים. כל הפרה ולו קלה של תנאי זה תוביל לחזרתו המיידית של הנאשם למעצר. הנאשם יוכל לקיים קשר עם ילדיו הקטינים באמצעות צד ג' אשר יתאם זאת עם המתלוננת ובהסכמתה.

ו. להבטחת תנאי שחרורו של הנאשם יופקדו הערבויות הבאות:

1. ערבות עצמית על סך 7,500 ₪ .

2. ערבות צד ג', אשר תחתם על ידי אמו של הנאשם, הגב' תמי בוסקילה, ת"ז 67523464 על סך 7,500 ₪ .

3. הפקדת סך של 2,000 ₪, אשר תהווה תנאי לשחרור.

ז. ההגנה תפעל על פי ההוראות המפורטות בתסקיר באשר לקליטתו של הנאשם בקהילה ותבהיר לו את התנאים, לרבות ההנחיות המנהלתיות וההפקדה הכספית הנדרשת.

זכות ערר כחוק.

ניתנה היום, ג' תשרי תשפ"ד, 18 ספטמבר 2023, בנוכחות הצדדים.

